

Klasik Arkeolojinin Gelişimi

Geç on dokuzuncu yüzyılda klasik arkeoloji, akademik bir bağlamda gelişmeye başlamıştı. Nopoleon tarafından 1806'daki askeri yenilgisini takiben Prusya'nın kuzey Alman krallığı, eğitim sistemini yeniden şekillendirmeye koyuldu. Bu reformun gayesi, muhafazakâr, mülk sahibi Prusya üst sınıfı tarafından oldukça yıkıcı olarak kabul edilen Fransız Aydınlanmasının devrimci fikirlerine maruz bırakılmak istenen devletin meselelerini daha etkin bir şekilde yönetebilmelerini ve memurları eğitmektir. Alman hümanistleri, beşeri ruhun en yüksek ifadeleri olarak deha, yaratıcılık, özgürlük sevgisi ve antik Greklerin güzellik duygusunu kabul etme hususunda Winckelmann'ın yayınlarından ilham aldılar. Keza onlar, Grek başarılarının özünün, modern dünyaya uygun olacak şekillerde yeniden yaratılabileceğine inanıyorlardı (Marchand 1996: 16). Bu dönemdeki Alman hümanistlerinin diğer önde gelen anlayışlarından biri, her kültürün benzersiz olduğu ve kendisine has terimlerle anlaşılmalı olduğuna dair inançtı (Zammito 2002). Bu inanç, günümüz için klasik incelemeleri karakterize etmeyi sürdüren karşılaştırmalı kültür incelemesine yönelik bir antipatiyi teşvik etti. Bu antipati, hellensever hümanistleri antik Greklerin, Mısır ve Orta Doğu ile olan kendi kültürel ilişkilerine dair anlatılarını unutmama ve klasik Yunanistan'ı yeri geldiğinde mükemmel Avrupalılar ya da Hint-Avrupalılar olarak tanımlanan yaratıcılarının seçkin ruhunu ifade eden kendi kendine yeterli/müstakil bir kültür olarak görmeleri hususunda teşvik etti (M. Bernal 1987). On dokuzuncu yüzyıl boyunca antik Grekler ve modern Almanlar arasındaki bağ, gittikçe artan bir şekilde

KLA 225 TEORİK ARKEOLOJİ
Prof. Dr. Veli Köse

inanç, günümüz için klasik incelemeleri karakterize etmeyi sürdüren karşılaştırmalı kültür incelemesine yönelik bir antipatiyi teşvik etti. Bu antipati, hellensever hümanistleri antik Greklerin, Mısır ve Orta Doğu ile olan kendi kültürel ilişkilerine dair anlatılarını unutmama ve klasik Yunanistan'ı yeri geldiğinde mükemmel Avrupalılar ya da Hint-Avrupalılar olarak tanımlanan yaratıcılarının seçkin ruhunu ifade eden kendi kendine yeterli/müstakil bir kültür olarak görmeleri hususunda teşvik etti (M. Bernal 1987). On dokuzuncu yüzyıl boyunca antik Grekler ve modern Almanlar arasındaki bağ, gittikçe sıkı bir şekilde irksallaştırıldı. Daha önce Napoleon dönemi boyunca birçok aydın Alman, modern Fransa'yı sömürgeci Roma'nın mirası ve kültürel olarak oldukça gelişmiş, ancak siyasi olarak Fransa tarafından parçalanmış ve tehdit edilmiş olan modern Almanya'yı ise antik Yunanistan'ın eşiti olarak gördü.

Prusya'daki eğitimle ilgili reformdan sorumlu olan Wilhelm von Humboldt (1767-1835), klasik diller, edebiyat, tarih, felsefe ve sanat incelemesine dayanan bir yüksekokul ders programının, devrimci fikirlerE maruz bırakmaksızın geleceğin bürokratlarını eğitmenin en iyi yolu olduğuna karar verdi. Grek felsefesinin, Alman öğrencilerinin modern dünyada iş görmede ihtiyaç duydukları bütün fikirleri onlara sağlayacak kadar geliştirilmiş olduğunu farz etti. Winckelmann antik

KLA 225 TEORİK ARKEOLOJİ
Prof. Dr. Veli Köse

Greklere büyük kültürel başarılarını onların özgürlük sevgilerine atfetmiş olmasına rağmen von Humboldt, onların kültürünün incelenmesinin gayri siyasi olarak kalması gerektiğine karar verdi. Birçok aydın Alman, Türkiye'ye karşı 1820'lerdeki Yunan isyanını fiili olarak desteklelerken Prusya, Avusturya ve öteki muhafazakâr Alman devletleri bu maksatla cemiyetlerin teşkilini yasakladı ve bazı durumlarda Yunanlılara yönelik herhangi bir kamusal desteğin ifadesini yasakladılar (Marchand 1996: 32-35).

von Humboldt'un eğitim programı reformunun yitirilişi konması, Prusya'da ve diğer Alman üniversitelerinde klasik araştırmaların genişlemesini/yayılmasını teşvik etti. C. S. F. F. (1729-1812) tarafından Göttingen Üniversitesi'nde kurulan ve onun öğrencisi Christian Wolf (1759-1824) tarafından Halle Üniversitesi'nde formüle edilmiş olduğu şekliyle klasik araştırmaların Rönesans'tan beri antika araştırmalarının nesnelere olmuş olan klasik sanat ve mimariyi kapsasalar da, Grek ve Roma kültürünü anlamının anahtarı olarak filolojiye öncelik verdiler. Barthold Niehbur (1776-1831), birçok yazılı kaynağın güvenilirliğini ortaya koyduktan sonra bile, klasik çalışan bilim adamları, onun arkeolojiden daha çok antik metinlerin gerçekliğini kontrol etmek için savunduğu edebi kaynak eleştirisine dayanmayı seçtiler. Arkeoloji esas olarak epigraflar ve sanat tarihçilerinin incelemesi için bir veri toplama yolu olarak kabul edildi. Klasik sanat ve mimari ister klasik isterse de sanat tarihi bölümlerinde incelenmiş olsun, klasik arkeoloji, kendisinin de içine dâhil edildiği daha büyük bir disiplinin izini takip etti. Ancak, devlet memurlarının büyük kısmını da içerecek şekilde en aydın Almanların desteğini kazandığından klasik arkeoloji araştırması için benzeri görülmemiş kaynak ayırmalar tedricen ulaşılabilir hale geldi. Bu yolda arkeologlar, klasikler ve sanat tarihiyle olan bağlantılarından faydalandılar.

Christian Wolf (1759-1824) tarafından Halle Üniversitesi'nde formüle edilmiş olduğu şekliyle klasik araştırmalar, Rönesans'tan beri antika araştırmalarının nesnelere olmuş olan klasik sanat ve mimariyi kapsasalar da, Grek ve Roma kültürünü anlamının anahtarı olarak filolojiye öncelik verdiler. Barthold Niehbur (1776-1831), birçok yazılı kaynağın güvenilir olmadığını ortaya koyduktan sonra bile, klasik çalışan bilim adamları, onun arkeolojiden daha çok antik metinlerin gerçekliğini kontrol etmek için savunduğu edebi kaynak eleştirisine dayanmayı seçtiler. Arkeoloji esas olarak epigraflar ve sanat tarihçilerinin inceleme için bir veri toplama yolu olarak kabul edildi. Klasik sanat ve mimari ister klasik isterse de sanat tarihi bölümlerinde incelenmiş olsun, klasik arkeoloji, kendisinin de içine dâhil edildiği daha büyük bir disiplinin izini takip etti. Ancak, devlet memurlarının büyük kısmını da içerecek şekilde en aydın Almanlar tarafından desteklenmiş ve kazandığından klasik arkeoloji araştırması için benzeri görülmemiş kaynak ayırmalar tedricen ulaşılabilir hale geldi. Bu yolda arkeologlar, klasikler ve sanat tarihiyle olan bağlantılarından faydalandılar.

On dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında klasik arkeologlar, yazılı kaynaklardan bilinen şeyi doğrulayacak ve genişletecek bilgiyi elde etmenin yolunu araştırmaya başladılar. Şehir merkezlerindeki nispeten kısa dönemlerdeki mimari değişimlerin izini sürme, ayrıntılı stratigrafik incelemeleri/katman incelemelerini gerektirdi. Bu tür analizin öncülerinden biri, yeni birleştirilmiş olan İtalya devletinin desteğiyle 1860'da Pompei'deki kazıların sorumluluğunu yüklenen Giuseppe Fiorelli'ydı (1823-1896). O, şimdiye kadar bu yerleşim yerindeki çalışmalarına hâkim olmuş olan sanat ve anıtsal mimari çalışmalarının toplanmasının/kurtarılmasının, onların nasıl inşa edildiklerini ve farklı kısımlarının hangi maksatla kullanıldığını öğrenmek için her türlü binanın ayrıntılı kazılarının yapılmasına nazaran ikincil bir yere sahip

olduğunu ilan etti. Bu, evlerin tahrip edilmiş üst hikâyeleri hakkında bilgi bulmak maksadıyla dikkatli kazıyı gerektirdi. Keza o, insan ürünü nesnelerin işlevlerine uygun olarak tasnif etmeyi de vurguladı. Fiorelli, Pompei'de, öğrencilerinin kendisinin tekniklerini öğrendikleri bir okul kurdu.

Kazı tekniklerindeki büyük ilerlemeler, Viyana Üniversitesi'nden Alexander Conze (1818-1893) tarafından 1873'te ve 1875'te Samothrace adasında ve Alman arkeolog Ernst Curtius (1814-1896) tarafından Grek kült merkezi Olimpiya'da 1875 ve 1881 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Bu yerleşim yerlerindeki ana yapıların türünü çözmeye yönelik çabalarında her iki arkeolog da, bir kısmı kez yeniden inşa edilmiş olanları da içerecek şekilde raporlarında, kazılarının yok etmiş oldukları kanıtların yerini alacak şekilde hizmet görmesi için yeteri kadar ayrıntılı bir biçimde ana kamu binalarını ve onların kazılarının stratigrafisini kaydetmek için gayret gösterdiler. Samothrace'e dair rapor, ilk kez olmak üzere, çalışmanın ilerleyişinin fotografik dokümantasyonu kadar profesyonel mimarlar tarafından hazırlanmış olan planları da içerecekti. Bu kazılar, öteki klasik yerleşim yerlerindeki büyük kazılar için örnek oluşturdular.

On dokuzuncu yüzyıl boyunca Alman modeli tarafından güçlü bir şekilde etkilenmiş olan klasik araştırmaları, hümanizmin mükemmel ifadesi ve Avrupa ve Amerika'da bir liberal sanatlar eğitiminin tercih edilen temeli haline geldi (Morris 1994b: 31). En azından Protestanlıkta hâkim olduğu ülkelerde olabilecek herkesin Kitap-ı Mukaddes'de

olmak üzere, çalışmanın ilerleyişinin fotografik dokümantasyonu kadar profesyonel mimarlar tarafından hazırlanmış olan planları da içerecekti. Bu kazılar, öteki klasik yerleşim yerlerindeki büyük kazılar için örnek oluşturdular.

On dokuzuncu yüzyıl boyunca Alman modeli tarafından güçlü bir şekilde etkilenmiş olan klasik araştırmaları, hümanizmin mükemmel ifadesi ve Avrupa ve Amerika'da bir liberal sanatlar eğitiminin temel haline geldi (Morris 1994b: 31). En azından Protestanlığın hâkim olduğu ülkelerde okuyabilen herkesin Kitabı Mukaddes'de yer alan hikâyelere aşina olduğu var sayıldı. Daha iyi eğitilmiş insanlardan da, antik Grek ve Roma tarih ve sanatları ve mitolojisiyle aşina olması beklendi. Bu hikâyelere yönelik imalar, edebiyat ve sanata olduğu kadar gündelik konuşma ve yazıya da yedirildi. Bu yüzden klasik zamanların bilgisi, üstünlük tutumunun, eğitimin ve sosyal statünün bir işareti haline geldi ve bu tür bilginin eğitimini destekleme toplumsal dayanışmanın kanıtını teşkil etti (Lowenthal 1985). Böylece üst orta sınıflar bu tür bilginin üretilmesi ve yayılmasına yönelik çabaları finanse ettiler. Kamu fonları ve özel yardımseverlik büyük Avrupa ve Kuzey Amerika kentlerinde müzelerin ve İtalya'da klasik araştırmayı teşvik etmek için okulların oluşturulmasını desteklediler.

İtalyan yönetimi yabancı arkeologların İtalya'da kazı yapmalarına engel olmakla birlikte Yunanistan'da konuşlanmış olan yabancı arkeologlar kuzey doğu Akdeniz etrafındaki klasik yerleşim yerlerinde önemli kazılar icra ettiler. Almanlar, modern Türkiye'de 1878'den 1915 kadar Bergama'da ve Amerikalılar 1896'dan 1916'a kadar Korint'te ve 1931'de başlayarak Atina agorasında kazılar yaptılar. Oysa Fransızlar

Delos ve Delphi'de uzun süreli araştırma gerçekleştirdiler ve İngilizler Sparta'da ve Crete'de çalıştılar. Rus klasik arkeolojisi, değerli Grek mücevherlerinin İskit mezarlarında bulunduğu ve Grek kolonilerinin Karadeniz kuzey sahili boyunca yerleşmiş oldukları Rus İmparatorluğu'nun sınırları içinde sürdürüldü. Klasik kazılar on dokuzuncu yüzyılın başlarında Kırım'da başladı ve 1826 ile birlikte bir çok buluntu, arkeolojik bir müzenin kurulmuş olduğu Kresh şehrinde toplandı. Klasik antikaların incelenmesi, 1839'da kurulan İmparatorluk Odessa Society of History and Antiquity/İmparatorluk Odessa Tarih ve Antika Cemiyeti tarafından güçlü bir şekilde sürdürüldü (M. Müller 1956: 22, 27; Sklenář 1983: 94). Rus klasik arkeolojisi, Rus Orta Çağ arkeolojisinin de yaptığı gibi antik sanatın çözülmesine yönelik bir tercihle birlikte geleneksel çizgileri sürdürdü.

Genel olarak klasik kazılar, epigrafi, güzel sanatlar, mimari ve şehir tasarımı hakkında bilgi toplamaya çalıştı. Büyük yerleşim yerlerindeki araştırma organizasyonu, işler hakkındaki gittikçe artan uzmanlaşma ve daha ayrıntılı hiyerarşik yapıların gelişimiyle tanımlanabilir. Araştırma fonunu kontrol eden yöneticiler, bu tür araştırmanın hedefini belirlediler ve öğrencilerin ve genç meslektaşların performanslarını değerlendirdiler. Klasik arkeologların mesleki eğitimlerinin büyük kısmı bu kazılarda ve sıklıkla bu kazılarla ilişkili ulusal okullarda gerçekleşti. Mesleki standartlar, kesin ve uluslararası eş düzey değerlendirmeye karşı dayanıklı olan çalışma yapma arzusu, tedrici bir şekilde daha önceki dönemlerin romantizminin yerini aldı. Yalnızca büyük

Genel olarak klasik kazılar, epigrafi, güzel sanatlar, mimari ve şehir tasarımı hakkında bilgi toplamaya çalıştı. Büyük yerleşim yerlerindeki araştırma organizasyonu, işler hakkındaki gittikçe artan uzmanlaşma ve daha ayrıntılı hiyerarşik yapıların gelişimiyle tanımlanabilir. Araştırma fonunu kontrol eden yöneticiler, bu tür araştırmanın hedefini belirlediler ve öğrencilerin ve genç meslektaşların performanslarını değerlendirdiler. Klasik arkeologların mesleki eğitimlerinin büyük kısmı bu kazılarda ve sıklıkla bu kazılarla ilişkili ulusal okullarda gerçekleşti. Mesleki standartlar, kesin ve uluslararası eş düzeyde değeri dirmeye karşı dayanıklı olan çalışma yapma arzusu, tedricen bir şekilde daha önceki dönemlerin romantizminin yerini aldı. Aynı zamanda büyük ülkeler büyük ölçekli kazıları finansa etmek için gerekli olan kaynaklara sahip oldular ve onlar, arkeolojide uluslararası yarışın bir başka yol buldular. Bu büyüyen profesyonelliğe, antik Yunanistan bilgisinin günümüz için ilgisine, gittikçe artan ısrarcı bir reddediş eşlik etti. Profesyonel arkeologların ifade edilmiş olan hedefleri, geçmişte gerçekte olmuş olan şeyi, en azından klasik incelemelere yönelik olan ilgiyi uygun olarak, bilmek amacıyla başladı.

Üniversitede ya da klasik incelemelerin müze bölümlerinde veya sanat tarihinde istihdam edilmiş olmalarının bir sonucu olarak klasik arkeologların büyük bir kısmı, tarihöncesi arkeologlar ve antropologlardan izole olmaya devam ettiler; nadir bir istisna, İngiltere gibi ülkelerdeki Roma eyalet arkeolojisidir. Yunanistan'da çalışan birçok yabancı arkeolog, Ege bölgesinin Bronz çağı kültürlerini inceleyen tarihöncesi arkeologları tarafından yapılmış olan çalışmanın farkında olmakla birlikte, onlar uzun süre bu kültürlerin klasik dönemi anlamak için çok önemli olduklarını reddettiler ve bundan dolayı da yapabilecekleri kadar bu çalışmaya ihtimam göstermediler. Bunun bir sonucu, klasik

arkeolojinin uygulanmasındaki dikkate değer bir sürekliliktir. Michael Shanks (1996: 96-9), hemen hemen 200 yüzyıl boyunca, 1960larda klasik arkeologların esas olarak aynı soruları sormayı ve aynı tür verileri toplamayı sürdürdüklerini ileri sürdü. Onlar, mabetler, öteki kamu binaları ve büyük evler bağlamında antik metinleri ve güzel sanat çalışmalarını araştırdılar ve birincil olarak sivil merkezler üzerinde odaklanmayla birlikte şehir planlarını elde etmeye çalıştılar. Ancak onlar genel olarak maişet (subsistence), bütün yerleşme örüntülerini, kıy hayatı, teknolojik süreçler ya da ticaretle ilgili kanıtı gözmezden geldiler. Muhafazakârlığın dikkate değer bir göstergesi olarak klasik arkeolojinin Rönesans dönemindeki asli meşguliyetlerinin sağlıklı kaldı.

Bu örüntü içinde değişiklikler yuku vardı. On dokuzuncu yüzyıl boyunca klasik arkeolojinin profesyonelleşmesinin bir parçası olarak stil analiziyle bir meşguliyet özellikle alakalı, daha önceki bir ilginin yerini aldı. 1850lerde Edward Gerhard (1795-1867), arkeolojinin sistematik tasarı ve insan ürünü nesnelere karşılaştırılmasına dayandırılması gerektiğini ileri sürdü. Paleograflar, nümizmatikler ve sanat tarihçileri gibi klasik arkeologlar da, farklı türden insan ürünü nesnelere kronolojik olarak düzenlemek, onların nerede yapıldıklarını belirlemek ve hatta onları kimin yapmış olduğunu bulmaya çalışmak için stilistik analizi kullandılar. Adolf Furtwängler (1853-1907), geniş ölçüde taklit edilmiş olan buluntuları stilistik olarak kategorize etmeye yönelik teknikleri mükemmel hale getirdi. Onun Grek vazolarına dair katalogları, John Beazley'in (1885-1970), imzalanmış Atina boyalı seramik kaplar kadar imzalanmamış üretimi de tek tek bireylere ya da onların ekollerine bağlamaya yönelik meşhur çabalarında doruğa ulaştı (Marchand 1996: 104-15; Shanks 1996: 60-3). Ancak Mary Beard (2004) bu çalışmanın son yıllarda...

stil analiziyle bir meşguliyet güzellikle alakalı daha önceki bir ilginin yerini aldı. 1850lerde Eduard Gerhard (1795-1867), arkeolojinin sistematik tasvir ve insan ürünü nesnelere karşılaştırılmasına dayandırılması gerektiğini ileri sürdü. Paleograflar, nümizmatikler ve sanat tarihçileri gibi klasik arkeologlar da, farklı türden insan ürünü nesnelere kronolojik olarak düzenlemek, onların nerede yapıldıklarını belirlemek ve hatta onları kimin yapmış olduğunu bulmaya çalışmak için stilistik analizi kullandılar. Adolf Furtwängler (1853-1907), geniş ölçüde taklit edilmiş olan buluntuları stilistik olarak kategorize etmeye yönelik teknikleri mükemmel hale getirdi. Onun Grek vazolarına dair katalogları, John Beazley'in (1885-1970), imzalanmış Atina boyalı seramik kaplar kadar imzalanmamış üretimi de tek tek bire bir ya da onların ekollerine bağlamaya yönelik meşhur çalışmaları da doruğa ulaştı (Marchand 1996: 104-15; Shanks 1996: 10-11). Ancak Mary Beard (2001), kendilerine atfedilen çanak çömlekler hakkında söylenilenden daha fazlasının Beazley'in sanatçıları hakkında söylenemeyeceğini gözlemledi.

Klasik arkeologlar, kendisinin Girit buluntularının birçoğunu tasnif için bir temel olarak işlevsel mülahazaları kullanan Amerikalı arkeolog Harriet Ann Boyd Hawes (1871-1945) açık istisnası dışında, antik nesnelere kullanımını belirlemeye yönelik çok az ilgi gösterdiler. Geç on dokuzuncu yüzyılda ve erken dönem yirminci yüzyılda İngiliz klasikçileri Charles Newton, Jane Harrison ve William Riggeway, antik Grek dini inançları, gündelik hayatı ve öteki antropolojik ilgilere merak sarmaya başladılar; ancak onların fikirleri, klasik arkeoloji üzerinde devam eden bir etkiye sahip olmadı (Morris 1994b: 28-9). Klasik arkeologlar için ana mesele, insan ürünü bir nesnenin kendisini yaratmış olan medeniyette icra etmiş olduğu işlev değil, fakat daha çok bu tür

bir nesnenin kendisini yaratanların genel zihniyetleri hakkında bize ne söyleyebilecekleri gibi daha subjektif bir meseleydi. Değişim açıklamaları, arkeologlardan daha ziyade klasik epigrafların ve tarihçilerin sorumluluğu olarak görüldü/düşünüldü. Arkeolojik yayınlar gittikçe artan bir biçimde, yerleşim yerleri raporları ve kataloglar şeklinde oldular. Bu yüzden de klasik arkeologların ana amaçları, gerçek toplumsal ya da kültürel bağlamından izole edilmiş bir şekilde malzeme kültürün sınırlı bir alanının şekli olarak incelemesine doğru gitti. İster klasik incelemeler isterse de sanat tarihi içindeki uygulamalar olsun. Klasik arkeoloji, istemeksizin gittikçe daha çok geniş bir ürününü üretecek gibi göründü.

Stephan Dyson (1989, 1993) ve Ian Morris (1994b), klasik arkeolojinin muhafaza edilmiş ana seçilmiş, genellikle kapsamlı, uzun süreli kazı projeleri için yaratılmış olan hiyerarşik yapılar içinde araştırma yapmak maksadıyla yurt dışına gidecek yüksek lisans öğrencisi ihtiyacı olduğunu öne sürdüler. Burada onlar kendilerini, öğrencilerin hangi konuları çalışabileceği ve araştırmalarını nasıl yapmaları gerektiğini dikte eden kıdemli akademisyenlerin iyi niyetine bağımlı/tabii buldular. Hatta zamanla yenilikçi bir araştırmacı, kendisinin izleyeceği planı yapacak bir pozisyonda olduğunda bile, bir şeyler yapmanın yerleşik yolları hususunda bütünüyle kültürleşmiş hale gelmekteydi. Takım çalışması için kabul edilen büyük önem de, uyumluluğu teşvik etmiş olabilir. Ancak muhtemelen statükoyu devam ettiren eşit derecede önemli bir faktör, epigraflar, tarihçiler ve sanat tarihçileri tarafından incelenecek verinin sağlayıcıları olarak arkeologlara tahsis edilen roldü.

Stephan Dyson (1989, 1998) ve Ian Morris (1994b), klasik arkeolojinin muhafazakârlığının ana sebebinin, genellikle kapsamlı, uzun süreli kazı projeleri için yaratılmış olan hiyerarşik yapılar içinde araştırma yapmak maksadıyla yurt dışına gidecek yüksek lisans öğrencisi ihtiyacı olduğunu öne sürdüler. Burada onlar kendilerini, öğrencilerin hangi konuları çalışabileceği ve araştırmalarını nasıl yapmaları gerektiğini dikte eden kıdemli akademisyenlerin iyi niyetine bağımlı/tabii buldular. Hatta zamanla yenilikçi bir araştırmacı, kendisinin izleyeceği planı yapacak bir pozisyonda olduğunda bile, bir şeyler yapmanın ve araştırma yolları hususunda bütünüyle kültürlenmiş hale gelmekteydi. Tabii bu çalışması için kabul edilen büyük önem de, uyumluluğu büyük etmiş olabilir. Ancak muhtemelen statükoyu devam ettiren eşit derecede önemli bir faktör, epigraflar, tarihçiler ve sanat tarihçileri tarafından incelenecek verinin sağlayıcıları olarak arkeoloğlara tahsis edilen roldü. Entelektüel bakımdan hırslı arkeoloğlar için en iyi kaçış yolu, bu çok prestijli roller hususunda kendilerini kanıtlamaya çalışmaktır.

1960lardan bu yana klasik incelemele, çöküş halinde oldular (Morris 1994b: 12). Antik Yunanistan ve Roma, klasik hümanizmin yerinin etnografik hümanizm tarafından alındığı modern çok etnikli toplumlar ve daha beşeri tarihin şimdi dört milyon yıl geriye doğru genişlediği bir dünyada bir zamanlar sahip olduğu prestije sahip değildir (Marchand 1996: 372-3). Yeni elektronik teknolojiler, klasik toplumları modern toplumları anlama hususunda her zamankinden daha ilgisiz hale getirdiler ve birçok kimse Batılı toplumun meşruiyetini onun kendi başarısında buldular; bu başarının uzun müddet yaşamaya devam edeceği hususunda ikna edilmiş olmasalar bile. Klasik incelemeler için kaynak sağlamanın azalması ve bu disiplinin geçerliliği hakkındaki gittikçe artan sorgulama, birçok klasik arkeoloğun yeni uyarlamaları açıklamalarına sebep oldu. Bu gelişmeler 9. Bölümde araştırılacak.